

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

vedano. Tako obstoja nevarnost, da bo kdo kupil najprej »Storije«, nato pa še »Savinjske Alpe« in bo razadnje s presenečenjem in jezo konstatiral, da je isto blago plačal dvakrat. Da pisatelj in založnik to nameravata, ne bom trdil; vidim pa, da ta primer na našem knjižnem trgu ni prvi, in dobro čutim, da je treba naše knjigotržce pravočasno opozoriti pred prakso — ali pomanjkanjem pozornosti — ki mora s svojimi posledicami že itak redke kupce naših knjig samo ozlovoljiti in ustvariti napete razmere med našim knjigotrštvom in občinstvom. Prepričan sem, da si knjigotržci tega nikakor ne želijo.

Leta 1922. so izšle v Mariboru tri knjige, ki ležijo pred menoj: »Dve angleški povesti« (62 str.), »Štiri angleške povesti« (67 str.) in »Šest angleških povesti« (129 str.); vse te povesti je poslovenil Jan B a u k a r t. Tiskar je na njih sicer imenovan, založnik pa ne! Toda, če kupuješ te povesti, pazi, da ne boš istega blaga dvakrat plačal! Kakor je $6 = 4 + 2$, tako je »Šest povesti« gol. mehničen ponatis obeh ostalih knjižic; izpremenjena je samo paginacija, strani pa so ostale iste in celo tiskovna napaka v naslovu »Maska rdeči smrti« se je srečno rešila v ponatisk. Čemu uganjate take »storije«, Vi neimenovani g. založnik?

Leta 1923. so izšle v Ljubljani »Naše gobe«, lična knjižica, ki jo je spisal A. B e g; visoko ceno te knjižice je založnik motiviral s priložo, ki prinaša na 75 barvanih litografijah podobe naših najbolj navadnih užitnih, neužitnih in strupenih gob. Toda vse te podobe so prav isto leto izšle pri istem založniku kot priloga sedmi izdaji »Slovenske kuharice«! Kdor ima obe knjigi v svoji knjižnici, naj primerja, naj se spomni, koliko je za obe plačal, in naj kalkulira!

Slovenski založniki se kaj radi pritožujejo nad malomarnostjo slovenskega občinstva do slovenske knjige, ne pomislijo pa, da je človek, ki knjige kupuje, človek svoje vrste, ne pa govedo, ki mu je vse eno, kaj mu pride v gobec. In da ne bo mirno prenašal, če vidi, da se na knjižnem trgu dogajajo reči, iz katerih lahko sklepa, da ga založniki naravnost briskirajo. — V interesu naše knjižne produkcije in prav živem osebnem interesu naših knjigotržev je, da takih »storij« ne uganjajo več.

J. A. G.

S R B S K O - H R V A T S K A D E L A

Milan Vukasović: Muzika vremena. Beograd. 1926. Grafički zavod »Makarije«. Str. 86.

Evo vam sedme, morda najboljše zbirke našega prijatelja in rojaka, če nista že medtem izšli še dve nedotiskani deli. Pisatelj je ostal donekod veren svojemu dosedanjemu načinu: opazovanja, zgoščena v jedrnato obliko. Ali novost obstoji v tem, da je v pričujočem snopiču ubral bolj čuvstveno, osebno struno. Kakor prevladuje večinoma pri njem pesem v prozi, tako je i tu Baudelairova iznajdba do kraja uveljavljena ter dotirana do znatne popolnosti.

«Il n'y a pas d'acte du génie qui ne soit moindre que l'acte d'être.» Navedene Valéryjeve besede iz »Variété« so mi neprestano silile v spomin, ko sem prebiral oddelke: Pesnik, Kroz vrt ljubavi, Muzika vremena, Na usamljenim stazama, Vajar. V navidezni dvogovorih, obračajoč se na družico ali na tovariša, avtor ponovno zapaža, da je vse minljivo, da je treba živeti, a ne loviti praznih blodenj in izmišljotin. Vzemimo celoten zgled, Smisao života:

Smisel življenja, ko blodna vešča, naj mami one, ki iščejo zunaj sebe, česar nimajo v sebi.

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

A jaz in ti, drug, prepolna življenja, bodiva svestna, da je vse v nama in da vse tisto, kar je bilo in kar bo, ne more biti za naju več od onega, kar je v nama v sedanjem trenutku.

Smisel življenja, ko blodna vešča, naj mami one, ki iščejo zunaj sebe, česar nimajo v sebi. A midva, družo, z nasmehom pustiva mimo množice drhtečih in zaplakanih senc, iščočih smisel življenja in novega človeka.

Ta modrost daje enoten pečat vsej knjižici. Pesnik se zliva z naravo v nerazdeljivo enoto: Sadašnjost i prošlost stopili su se. Budućnosti nema (Zimski sunčani dan). Mnoga stran poveličuje življenje: I osećam smisao cela života jedino u životu, svu njegovu vrednost u sadašnjem trenutku, a svu lepoto u njegovoj prolaznosti bez i najmanjeg traga (Kupam se u životu kao zemlja u sunčanom sjaju). Samo tu pa tam se prikrade na površje miselni kolobarček: Nevidljivi talasi jure u strasnom zagrljaju oko mene i slave život kao jedini izvor večnosti, Ljubav kao jedinu moć da se život shvati (Sâm sam usred rascvetala vrta). Ali pa takle domislek: Meni se čini svaka laž božanstvena, ako ti daje života i stvara život lepšim (Biserna zrna).

Seveda je še drugih odtenkov, zlasti v početku zvezka, vendar sem hotel poudariti novo Vukasovićevo noto, poduševljeno, iztančano uživanje prirode, ki se nudi pesniku s strastjo žene (Pred kućom). Njegovo geslo preseneča tem bolj, ker po zatrdilu istega Paula Valéryja človeška osebnost prebije devet desetih svojega obstanka v tem, česar še ni ali česar ni več ali kar ne more biti, tako da je naša prava s e d a n j o s t tako redka. A. Debeljak.

I N O Z E M S K A D E L A

I. Kušar, Poeti jugoslavi del rinascimento. I. Serbi. Zmaj Jovan Jovanovic. Branko Radicevic. Editore per cura del Consolato generale del Regno dei Serbi, Croati e Sloveni in Trieste. 70 str.

I. Kušar ni začetnik v prevajanju iz našega slovstva v italijanščino. Že pred vojno je v letu 1911. bolonjski — in sedaj tudi tržaški — založnik Licinio Cappelli izdal zbirko »Canti jugoslavi« s prevodi Kušarjevimi iz srbsčine, hrvaščine, slovenščine in bolgarščine. Že takrat je zbirka našla v javnosti simpatičen odziv, kakor ga bo deležna gotovo tudi nova knjiga, zlasti ko se dopolni z obljubljenim drugim in tretjim zvezkom, ki sta namenjena prevodom iz hrvatskih in slovenskih pesnikov prerodne dobe.

V tem zvezku seznanja Kušar Italijane z dvema največjima pesnikoma srbskega književnega preporoda. Na sedmih straneh očrtava najprej življenje in delovanje Zmaja Jovana Jovanovića (1855—1905) [ali 1904, kakor trdi D. Prohaska v svojem »Pregledu hrvatske i srpske književnosti«, str. 153.?] Imenuje ga »kneza srbskih pesnikov« in »najsvetlejšo zvezdo na književnem obzorju južnoslovanskem«. Njegovo zbirko »Đjulići uveoci« primerja s pesmimi »Lacrime« italijanskega pesnika G. Chiarinija. Proslavlja zlasti njegovo nežno srčno liriko, njegovo domorodno struno, njegovo satirično in humoristično žilo ter njegove izborne prevode iz madžarščine. Poudarja tudi, da je bil izmed najbolj gorečih zagovornikov srbskohrvatskega edinstva in iskren prijatelj Petra Preradovića. Sledijo prevodi triindvajsetih najlepših, najbolj znanih Jovanovićevehi pesmi, ki so tudi v italijanščini ohranile skoro ves svoj čar preprostosti, gladkosti in iskrenosti, kakršnega jim je bil vdihnil njihov pevec v srbskem originalu. Večina prevedenih pesmi je posvečena globoki, ganljivi pesnikovi ljubezni do premile družice, ki mu jo je smrt tako zgodaj ugrabila. Včasih so Jovanovićevehi umerjeno izbrušeni stihi v prevodu brez